

—**Federated Pictures**

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Zdržene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in Clervo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Clervo \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Člene glasnikov po dogovoru. Rokopisni dopisi in nenarodnih članov se ne vratajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesni itd.) se vrstijo poljubno in v skladu, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Member of the Federated Press

138

Datum v oklepaju, za primer (Feb. 25, 1935), poleg valnega črte na nazivni pomeni, da vam je s tem datumom pošiljka naročena. Poslovite se pravilno, da se vam list ne ustavi.

Dve leti "nove igre"

Dne 4. marca sta pretekli dve leti Rooseveltovega "new deal". Nič bolj prikladnega ni za to obletnico kakor to, da je pred nekaj dnevi federalni sodnik Nields v Delawaru razglasil delavsko sekcijo 7A zakona NRA za neustavno.

Klavzula 7A je bila pred dvema letoma proklamirana kot "največja zmaga organiziranega delavstva v Združenih državah". S to klavzulo je ameriška vlada prvič "zajamčila" delavcem, da se lahko svobodno gibljejo v svojih unijah.

In danes po preteku dveh let je federalni sodnik izjavil, da je omenjena klavzula kršitev ameriške ustave; po mnenju tega sodnika je kompanijska unija edina zakonita unija v Združenih državah.

To imajo zdaj ameriški delavci od toliko opevanih garancij, katere jim je dal s tolikim hropom Rooseveltov "new deal". Vse tiste garancije so ostale na papirju; dejansko jih ni nikdar bilo. Vlada sicer obeta, da bo apelirala na federalno vrhovno sodišče proti Nieldsovi razsodbi, toda koliko možnosti za delavsko zmago je pred tem sodiščem, si lahko mislimo.

To je samo ena batina, katero je "nova igra" zadala ameriškim delavcem. Druga batina je že cela vrsta. Najmanjšega dvoma ni, da pridejo še nadaljnje batine. Nadaljnje dve leti "new deal" bosta dolga vrsta novih batin...

Vsi pošteni ekonomski, ki gledajo dejstvu do dna, priznavajo, da je Rooseveltov "new-dealski" program pomagal le privatnim kapitalistom. Profiti velikih korporacij so se povečali in pomnožili, na drugi strani so pa delavske mezde padle.

Se celo "father" Coughlin, znani gobezdavi župnik v Detroitu, ki je sprva pel gromsko slavo "novi igri" in Rooseveltu, zdaj po dveh letih priznava, da so "menjalci denarja še vedno v templju" in da "new deal" ni delavcem nič pomagal. Coughlin zdaj pravi, da "za novo igro je treba novih kart, ker s starimi kartami je le stara igra".

Obojevalci Coughlina — katerih je precej tudi med slovenskimi mezdniimi sužnjii v Ameriki — morda mislijo, da je radiožupnik povedal nekaj novega, pa se, kakor po navadi, motijo. Kdor stalno čita Prosveto, se lahko spominja, da je Prosveta povedala naša že pred dvema letoma. Prosveta je to povedala na podlagi izkušenj, kajti dobro je vedela — kakor ve še danes — da Rooseveltovo krpjanje privatnega kapitalizma bo pomagalo le kapitalistom, ne delavcem. Nova igra s starimi, umazanimi kartami!

Ce bi Rooseveltova stranka to priznala, ne bi bilo še tako slabo; to se pravi, da bi delavci vedeli, zakaj gre. Bedasti delavci, ki nikdar ne izgube vere v "žilavi individualizem" in bodo do smrti sanjali, da enkrat obogatijo in postanejo kapitalisti, bi bili vaceno tam kjer so — na drugi strani bi pa na tisoče pametnih delavcev ne drvelo za Rooseveltom.

Ampak Rooseveltova stranka je delala in še danes deluje pod sleparskimi pretvezami! "New deal" nastopa pod sleparsko krinko radikalne reforme, ki prinaša ameriškim delavcem trajno upošlenost in ekonomsko zaščito! Na milijone delavcev in malih farmerjev je še vedno uverjenih, da "new deal" odpravlja ne le to krizo, temveč z enim kamnom ubije tudi vse bodoče krize in postavi Ameriko na nov ekonomski in socialni temelj. Pozabljeni ljudje pridejo na površje!

To je tista prevara, ki je omamila na milijone bednih ljudi, da že dve leti derejo za Rooseveltom in nič ne pomislijo kam gredo. Vsi ti milijoni hočejo preobrat, nočejo iti nazaj za burbonci — žive pa v trdni veri, da jih Roosevelt vodi v preobrat. Nočejo ali ne morejo videti, da kolebajo z Rooseveltom vrad baš tja, kamor — nočejo iti: nazaj v lažljivo prosperiteto! Da je stara in lažljiva, tega ne vidijo, ker je zakrita s sleparskimi, novimi krpami.

"Nova igra" ima pred seboj še dve leti življenja, morda še šest let, ako bo Roosevelt ponovno izvoljen za predsednika v prihodnjem letu. Kakšna sprememba nam "nova igra" še prinese v bližnji bodočnosti, ne ve nihče in tudi ni to — važno.

Za zavedne delavce mora biti jasno, da ne prinese ničesar fundamentalnega. V bistvu ostane vse pri starem. Navidezne, malenkostne reforme, pa naj se še tako lepo svetijo na zunaj, bistveno ne pomenijo nič. Nove rožnate barve na starem in gnilem telesu.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Za naše gospodinje

Midway, Pa. — Beseda o vrtnih dišavah. — Pred kratkim sem prejel iz zveznega kmetijskega urada posebno okrožnico, v kateri so navedene podrobnosti o gojenju semen vrtnih dišečih rastlin, kako se pripravijo za zimo. Podatki se nanašajo na sledeče dišeče rastline, ki dajo hrani poseben okus: janež, bosilj, kimej, zelena, majaron, drobnjak, korijander, s mrdilija (dill), žajbelj (sage), vodna kreša ali vodna solata (watercress) itd. Našim gospodinjam so izmed teh najbolj znane sledeče dišave: majaron, petršilj, meta, pehtran, žajbelj, timijan in zelena.

Drobnjak se navadno rabi v juhi, golažu in drugih mesnih obarah in omakah. Nekatere gospodinje ga tudi pogosto rabijo v štrkljih in poticah. Seje se v zelo bogato in prhko zemljo. Cim se razraste, ga presadimo v malih šopkih vsaj vsaka tri leta, vselej v zelo gnojno zemljo, sicer postanejo šopi pregošči. Drobnjak da seme le redkokdaj. Lahko pa ga poročemo večkrat, ker se spet hitro obraste. Če hočemo imeti pozimi svežega drobnjaka, moramo njegove šopke presaditi v lesene škatle ali zabojčke ali pa v cvetlične lonce, ki smo jih postavili v klet ali kak drug prostor, da ne pozebe.

Korijander in njegova dišava sta zelo priporočljivi pri kuhi. Ta rastlina je bila prinesena iz Evrope. Njegovo seme sliči semenu korenja in se rabi v kuhinji pri raznih začimbah okusnih jedi. Nekateri ga dejavjo tudi v kruh, juho, golaž, obare itd. Je enoletna rastlina, ki zelo rada raste ter uspeva med ostalo vrtno zelenjavo. Sejemo ga zelo naradko zgodaj spomladi. Večkrat se zaseje tudi sam in postane tako gost, da je v napotje ostali vrtni zelenjavi. Zraste od enega do treh čevljev visoko. Seje se po 3 čevlje narazen in 18 palcev eden od drugega v vrsti. Seme se pobere malo prej ko dozori. Šope s semenom vred poročemo in posušimo v rešetu ali pa na redki krpi. Ko je suho, ga obremo in izistimo za kuhinjsko porabo.

Našim gospodinjam pride najbolj prav majaron. Majarona je več vrst, ki se zelo razlikujejo po vonju in okusu. Le ene vrste majaron je uporaben, ker je okusen in prijetno dišeč. To je sladki majaron, ki se prideluje na vrtni in je večletna rastlina. Seme da navadno šele drugo leto. Majaron se navadno prideluje kot enoletnik. Prava domovina mu je okrog Sredozemskega morja. Šele pozneje, ko so se tamkajšnji ljudje pričeli izseljevati v Ameriko, so ga prinesli v Združene države in ga tukaj pričeli pridelovati. Listi in mehkejši deli stebila so porabni in zelo prijetnega vonja ter okusa. Naši ljudje ga največ porabljajo v krvavih klobasah ali kravavicah, ki jim da poseben okus in vonj.

Majaron pomori hud zimski mraz. Seme je zelo drobno in zato tudi rado ne skali, ako ga ne sejemo v zelo dobro in rahlo zemljo ali gredo. Zemlja naj bo pognojena s strohnelim gnojem in vse kepice drobno razbite, da je zemlja čim bolj prhka. Majaronovo seme je kaljivo samo eno leto. Zato bodimo oprezní, da ne kupimo starega semena. Ker majaron ne obelzani posebno rad, poročemo vršičke in jih posadimo, da ga tako razmnožimo s sadikami. Ali pa ga vsajemo po loncih in škatljah ter ga imamo v sobi ali kleti na toplem. Cím postane zunaj toplo, ga presadimo v vrtno gredo.

Zelene dele majarona in liste navadno rabimo v juhi, mesnih pripravah in sličnih jedeh ter omakah. Majaron se lahko prideluje za domačo porabo v malih škatljah ali loncih na toplem. V tem slučaju nam ga ni treba sušiti, ker imamo vedno svežega. V ta namen nam služi posebne vrste majaron, ki se imenuje pritlikavec. Tega lahko posejemo okrog drugih gredic zelenjave; njegove mladike ali vejice lahko poročemo in jih posadimo ob gredicah.

Naše gospodinje posebno ča-

stijo pehtran, ki se rabi v štrkljih. To je večletna rastlina, ki uspeva od leta do leta. Njegov prvotni dom je bil okrog Kaspijskega morja in v Sibiriji. Pehtran da poseben okus tudi solati, kisu, pekulinjam in gorčici. V prvi vrsti se pa rabi za napravo pehtranovega kisa, ki se sedaj največ uvaža iz Francije, ker tam slične dišave najbolj uspevajo in se goje v velikih količinah.

Ta rastlina zelo redko napravi seme, zato največkrat presadimo le njegove korenine, da ga na ta način razmnožimo. Pehtranove korenine presajamo zelo zgodaj spomladi. V svrhu njegove dišave pri kuhi, uporabljamo le njegove liste. Vselej pustimo, da se pehtran dobro razraste in postane močan. Cím pa se prikažejo mala steblica s cvetjem, jih takoj poročemo. Pehtran se presaja po en čevlj narazen in en čevlj ena rastlina od druge. Pehtran zahteva vlažno zemljo, a ne premokro.

Zelene dele pehtrana poročemo za takoj, za takojšnjo porabo ali pa za sušenje, in to kakor hitro se utrdi in raste. Pehtran je precej občutljiv in ne prenese mraza. Njegove korenine v mrzlih krajih, če jih ne pokrije sneg, kaj rade pozebejo. Zato moramo na jesen poročati vsa stebila in korenine dobro pokriti s listjem, slamno ali kako drugo steljo, ki ne vsebuje plevelnih semen. Vsako tretje ali četrto leto premostimo pehtranovo gredo na nov prostor, da s tem preprečimo rastlinske bolezni.

Vsa omenjena in druga semena vrtnih dišav se naročajo pri meni.

Frank Lukanich.

Prošnja jugoslov. konzulata

Generalni konzulat kraljevine Jugoslavije v Chicagu moli da mu se niže označena lica jave. Jednovremeno moli da mu naši ljudi, koji znaju što o ovim licima, izvole isto saopćiti. Po mogućstvu dostaviti njihove adrese.

Antal Ištán, javil se poslednji put iz Chicaga. — Bahić Mijo iz Hrnički Novaki, Karlovac. — Banich John iz Omiska-Priko, boravio u Milwaukee, Wis. — Baran Josip iz Vinodolskog Novog, boravio u San Franciscu. — Barbarić Jozo iz S. Biorine, Imotski. — Baričević Ante iz Luna, Novalja. — Bračić Franjo iz Starčeva, Pančevo. — Brkić Ostoja iz Banjaluke. — Butić Luka iz Golubovca, Dvor. — Čajter Anton iz Donjeg Tovarnika, Nikineli. — Čulić Petar iz Petrinje, javio se poslednji put iz Chicaga. — Bošnjaković Janda in Damjanović Manda. — Dolnak Vincent iz Pročeca, Bergi, boravio u Springs, Colo. — Bratić Franje iz Novigrada, boravio u St. Louis, Mo. — Erdosi Yovan iz Iriga. — Horčić Ivan iz Varaždinskih Toplica. — Hubach Sofija i Grubić Adela majka i cerka. — Ilie M. Arsenije iz S. Srednja Gora, Udbina. — Karanović Pero iz Voćina. — Karagić Mato iz Sombora. — Karlović Ivan i Pavao iz Praputnjaka. — Karnecker Ivan iz Velike Nedelje. — Kokotović Bozo iz Kvanje, Perušić. — Kombol Milan iz Bribira, Vinodol. — Marinić Anton. — Mateljan Ante iz Grohot na otoku Šolti. — Matulović John iz Šibenika. — Milanović Gavro iz S. Goleš, Novska. — Munchong Nick iz Sarilevica. — Mikšić Antun iz Sinca. — Panić Milan. — Pavi-

čić Karlo iz Prvce. — Pastilek Andre iz Prevorja. — Raday Anton iz Pakrac. — Roth Franc iz Radvahja. — Rudan Martin iz Ferićanaca. — Sipušić Stjepan, trgovac (Chicago). — Silar Johan iz blizine Ljubljane. — Sviralić Mijo i Vide iz Čepikuća kod Dubrovnika. — Stefanović Petar iz Veleza. — Stojanović Mihajlo iz Trešnjeva, Andrijeva. — Časnek Rozi rogi, Mikar iz Račah, Maribor. — Skorlić Nikola iz Vel. Iza. Tomić Cveja, poslednji put se javio iz So. St. Paul, Minn. — Valjetić Julka, udata za Ilija Valjetića. — Vukelić Trivun iz Klisa, javljao se iz Detroita.

Zopet počitnice

Forest City, Pa. — Tukaj je že zopet zaprla svoje rove Pittston Coal kompanija, "za nedolocen čas", tako da se nam obetajo vedno boljši časi. Kljub temu pa je še vedno dosti naivnežev, ki trdijo, da je Roosevelt že veliko naredil in da bo še več, "le dati mu moramo dovolj časa".

Sicer je pri nas nekaj običajnega, da se ustavi obrat za nedolocen čas. Kajti vsakokrat, kadar je bil napis na rudniški pisarni, da se ne bo naslednji dan delalo, se ni nikdar vedelo, koliko časa se ne bo delalo. Tako smo bili doma časih po par dni, drugi par tednov, pa tudi po cele mesece. Toda sedaj pa je drugače.

Na 19. februarja je napis razglasil, da se 20. feb. ne dela, 27. pa so dali napis, da se spet prične delati 28. feb. Tako smo seveda šli na delo vsi. Ko smo pa prišli v jama, nas je čakal boss, ki nam je velel, naj pospravimo vsak svoje orodje na varen prostor, vozilčkov pa ne sme nihče napolniti, pa četudi ima premog pripravljen v vozilček prazen.

Tako smo pospravili vsak svoje orodje v varne prostore ter odšli vsak na svoj dom. Sedaj bomo pa premišljevali, katerega vlada je boljša, republikanska ali demokratska. Za najboljšo platformo, ki jo ima soc. stranka, se pa delavci malo zanimajo, ker potem te bi odpadel ogromni privatni dobiček. Upamo, da se delavstvo nekega dne prebudi.

Fr. Ratač.

Zanimive vesti iz Detroita

Detroit, Mich. — Pred novim letom se je tukaj veliko pisalo in kričalo, kako bo dosti dela in "bodo vsi" nezaposleni dobili delo v avtni industriji, češ, da je prosperiteta že tukaj. Tako so obljubljali čezga vraga, ostalo pa je seveda spet le pri obljubah.

Res je, da se malo bolje dela kot se je, ali nezaposlenih v Detroitu je še vedno več kot preveč. Pred tovararni so vsak dan bolj dolge vrste delavcev, čakajoč na delo, ki pa ga je bolj malo. Saj pa v nekaterih tovarnah že pošiljajo delavce na neprostovoljne počitnice, ki bodo zelo dolge.

Enkrat prej so pisali meščanski listi, da tuje ne bodo dobili dela, temveč da bodo prvi domačini z reliefne liste in tako naprej. V resnici je pa nasprotno. Delavci iz južnih držav imajo prednost! Ponoči pridejo in kar z ročnimi kovečki čakajo pred delodajalci, in delodajalci jih poznajo že od daleč; ker se drugače obnašajo, bolj po hribovsko, pa nosove imajo bolj rdeče kot domači Detroitčani. Bossi jih kar izbirajo iz vrst. So pa to zelo dobri delavci za kompanije, ker so voljni delati za vsako plačo in v kakršnikoli razmerah.

—Federated Pictures.

H. V. Willey, poveljnik zrakoplova Macon, ki si je rešil življenje, ko je zrakoplov padel v morje.

O kakšni delavski uniji ali delavski politiki se jim niti ne sanja. Baš take vrste ljudi imajo kompanije danes zelo rade.

Dalje se dobijo tudi taki, ki imajo svoje prijatelje, kateri jim pomagajo k delu. Takih je tudi precej. Prijatelja pa ima danes tisti, ki ima denar; če tega nima, potem tudi prijatelja nima in tudi dela ne. In takih nas je tukaj na tisoče in še več nas bo.

Zadnje čase se je pričelo precej živahno življenje in zanimanje za tukajšnji SDD, zakar gre čast našim ženskam, ki so spet reorganizirale gospodinjski klub, kateri je velikega pomena za S. D. D. Le tako naprej!

Pevske vaje so tudi dobro obiskane in pričakovati moremo še vedno novih moči. Kdor ima veselje do petja, lahko pride na vaje, ki se vršijo vsako nedeljo popoldne v S. D. domu. Kdor pa hoče postati podporen član, lahko pride na sejo. Seje pevskega zbora se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popoldne v SDD.

Pevski zbor "Slaves" in gospodinjski klub priredita skupno večerko v soboti 16. marca. Vstopnina samo 15c. Igrala bo dobroznana Tirolska godba. Preskrbljeno bo dobro v vseh ozirih za želje in lačne. Vabijo se vsi rojaki in rojakinje ter vsi ostali Jugoslovani, da nas posetijo v velikem številu, na priliki pa poset vrnemo. Na svidenje 16. marca! — Anton Kovacich, tajnik zbora.

Konferenca in shod

Moon Run, Pa. — Dne 24. marca se bo vršila konferenca klubov JSZ in njene Prosvetne matice v zapadni Penni na Imperialu v Slovenskem domu. Pričetek točno ob 10. dopoldne. Popoldne, po zaključku zborovanja, se bo istotam vršil javni shod, na katerem nastopi kot glavni govornik S. Josko Oven iz Chicaga.

Ker bo to zborovanje izredno važnega pomena, ste vabljeni, da se udeležite v velikem številu ter da pošljete veliko zastopstvo na konferenco. Podana bodo razna poročila o našem delu, slišali boste zanimive razprave in poročila o slavlju Proletarčeve 30-letnice. Dalje bomo razpravljali o kampanjah.

Nikar ne prezrite tega važnega zborovanja na 24. marca in shoda, ki se bo vršil istega dne popoldne na Imperialu v Slotenski dvorani. Pridite vsi in ne bo vam žal. Josko Oven je dober govornik in poznavalec razmer. Pridite vsi!

Jacob Ambrožič, tajnik.

P. S. — Slučajno, da katero društvo ali klub ni dobilo povabila, se prosijo vsi prizadeti, da upoštevajo to vabilo in pošljejo svoje zastopnike dne 24. marca na zborovanje v Imperial.

Vabilo na sejo

Delmont, Pa. — Vabim vse člane in članice društva št. 288 SNPJ, da se gotovo udeležijo redne mesečne seje v nedeljo 10. marca ob 2. popoldne. Vršila se bo v navadnih prostorih. Ker pride na dnevni red važna zadeva, vas prosim, da se gotovo vsi udeležite.

Mihajl Kastelic, predsednik. Pripomba: — Prejeli pozpozno za glasilo.

Hudiča molijo

Na jugu Sindharskega pogorja i establi od Mosula v Mezopotamiji živi ljuden the m tovt, ki ga smrtno razžalili in se zne washed boj, če imenuje pred njim po nemarnaration dičevo ime. Jeziditi so Kurdi, ki so iz gora pili v plodovito nižino, a imenujejo se po kem damašanskem kalifu Jezidu, ki ga še danes častijo kot največjega vseh vladarjev. Perzijski mohamedanci ga smatrajo v ostalem za navadnega trinoga. Poglavarji Jeziditov trdijo, da izvirajo v direktni liniji od tega kalifa iz 7. stoletja, rod sam je pa bistveno starejši.

Neki ameriški učenjak, ki je proučeval to ljudstvo, pripoveduje, da izvirajo Jeziditi po svojem lastnem mnenju direktno od Adama od Adama samega, ne tudi od Eve. Ko je B. ustvaril Evo iz Adamovega rebra, pravi, tudi hudič iz drugega rebra našega spečega pračeta ustvaril moža in ženo, od teh dveh pa izvirajo Jeziditi.

Ze iz tega je razvidno, da smatrajo hudiča za velikega gospoda, celo za večjega nego je Bog sam, vsaj kar se tiče moči nad tostranim svetom. Možno, da je Bog ustvaril vesoljstvo, pravilo, toda gotovo je, da vlada zemlji hudič. Tega hudiča pa si predstavljajo v podobi pava, kakor kaže bronast kip, ki ga častijo v svojem glavnem svetilišču, gradu Al Kvošu.

Jeziditi imajo torej prav čudne verske pojme. Njih vera je pravi verski Babilon, v katerem enako upoštevajo Mojzesa, Jezusa in Mohameda kot preroke, čeprav je njih pojmovanje Boga povsem drugačno nego pri židih, kristjanah ali mohamedancih.

Clovek bi menil, da živi ljudstvo s takimi verskimi predstavami v neprestanih bojih s sosedi, pri katerih imajo verske zadeve isto tolikšno vlogo. Resnica je pa ta, da žive v najlepšem miru s mohamedanskimi Kurdi in krščanskimi Kaldejci. Sploh se po svojem življenju in običajih zelo malo razlikujejo od sosedov. Delajo pa vti nekega posebnega, prastarega plemena. Ze po svoji lepi zunanosti spominjajo na figure iz staroveških orientalskih reliefov in njihovo glavno mesto Tel Bila spominja od daleč na kakšno starosaisrsko mesto. Bavijo se v glavnem z živinorejo, poljedelstvom, in rokodelstvom, a vse po prastarih izročilih. Moderni napredek je šel skoraj brez izjeme mimo njih.

Žena v Turčiji

S tem, da je dobila v Turčiji tudi žena volilno pravico, je priznano načelo, da je tudi žena opravičena aktivno sodelovati v politiki. Pri zadnjih volitvah, kakor smo že poročali, je bilo v Turčiji izvoljenih 17 žena, ki so kandidirale na režimski listi. Toda ženska volilna pravica ni splošna. Izvoljene smejo biti le žene, ki so dopolnile štirideseto leto ter govorje vsaj en inozemski jezik, to je, da so intelektualke. Napredek je to vendar, ker so bile turške žene do nedavna prave sužnje, lastnina mož, trgovski objekt.

Stari Slovani so bili jako demokratski narodi s prakomunistično družabno ureditvijo, kjer je bila žena popolnoma enakopravna. Seles s prihodom Turkov in Tatarov so se razmere izpremenile in so žene potrebovale zaščito, iz česar se je razvilu robstvo. Žene povsod drugod, tudi slovanske, so se kasneje osvobodile, najdalje so ostale v suženstvu srbske in bolgarske žene pod turško suvereniteto nesvobodne. Turške žene imajo danes še volilno pravico, bolgarske in jugoslovanske še ne. Ali ni ta stvar sence, ki pada tudi na prebivalstvo Jugoslavije?

Delovne žene so bile vedno prvoborilke za ravnopravnost, demokracijo in svobodo ter bodo to borbo le živahneje nadaljevale.

Negovanje rok

Naša koža ima dovolj lojnic, ki izločujejo toščo in skrbijo z njo, da ostane mehka in sveža. V starosti, po raznih kožnih boleznih, po bivanju v prašnih in pretoplih prostorih, po delu z lužnimi snovmi itd., pa se dogaja: da izločujejo lojnice premalo toščo, posebno na rokah, in koža potem zlasti v mrazu rada razpoka.

Tega se obvarujemo predvsem s tem, da se izogibamo okoličin, ki so koži škodljive, in da si razpokane kožne dele mažemo z oljem ali mastnimi snovmi, vazelinom, lanolinom, glicerinom, mandljevimi, kokosovimi ali oljnim oljem, svinjsko mastjo ali maslom. Preden si jo smazamo, jo moramo skrbno umiti z milom, kajti maščobe, ki so bile že dalj časa na zraku, se razkroje, dobe neprijeten duh in kolo dražijo. Izjemo dela maso vazelin. Razpokane roke si namažemo zvečer, preden ležemo, z maščobo in natakemo nanje mehke rokavice, da ostane maža vso noč na koži. Proti razpokam ali presuhami ustnicam uporabljamo isto tako oljnata in mastna mazila.

Nemčija se bo postarala

V nekem strokovnem medicinskem listu razpravlja prof. J. Lange iz Vroclava o nevarnosti postaranja, ki preti Nemčiji. L. 1975. bo kakšnih 13 odstotkov njenega prebivalstva starih nad 70 let, kar je zelo velik odstotek. Toda Lange se te ostari ne boji preveč in to je značilno za preobrazno mišljenje, ki se je izrazilo v zadnjih časih v hitlerjevski Nemčiji. Do čim je še pred nedavnim vse povzročalo samo mladino, pravi Lange, da ima pač ljud starost neko vrednost za mlado pokolenje. Navaja Kantta, ki je dosegel najvišji razmah svojih filozofskih življenjskega viška. Dokler človek od starosti ne postane slaboumen, se od njega lahko vsak nekaj nauči.

—Federated Pictures.

Andrew Mellon, bivši federalni zakladnik (desno), ki je obtožen, da je osleparil vlado za več milijonov na dohodninskem davku.

ti s Primorskega

NSKI MUČE-
LO JAMSEK

februarja 1935. — Zna-
kako Italijani v naših kra-
"delajo" svoje mučenike.

ko najmanjšo stvar znajo iz-
ti, da pokažejo pred svetom

Gorico itd. v italijanski lu-
Resnične dogodke znajo v

korist tako spati, da bi

ne spoznal. Pa ne sa-
dogodke, ampak tudi ljudi.

nam je znano n. pr. o Ober-
u, o katerem govore kot da

li kak potomec stare rimske

ine, med tem ko njegova ma-
je na sabotinskih čerch, zaradi

ne so prišli v mestih v ozek

akt s Italijani in živeli dalj-
akt s Italijani in živeli dalj-

ni krajšo dobo med njimi.

ni nič čudnega, če so se

čas, ko ni bila narodna

to tako močna, pomešali in

grubili. Mesto je bilo takrat

as pogubno, kajti v njem je

element podlegel pred boljše

giziranim — gospodarsko in

čno — italijanskim in ger-
skim. To pa ni po preteku

ostalo brez posledice tudi za

o samo in za mentaliteto

Kljub veliki mržnji

Slovanom in umetni ali ne-

ni kulturni ter politični ve-

ostalo Italijo se čutijo Ita-

in Trstu n. pr. nekako dru-

ki oni iz Italije same in

njo naravnost po strani pra-

Avstrija in prejšnje blago-

o mnogo vplivalo na men-

to tedaj Italijanov, a vplival

di predvsem slovenski ele-

ki kompaktno obkroža to

o. Iz tega nam bo jasno od-

toliko slovenskih imen med

janskimi boritelji in muče-

isati hočemo nov "klasičen"

er mučeništva. Pred krat-

zemljo in kamenje, da bi dolgo

časa kljubovali avstrijskim na-

padom. Zato niso štedili z nič-

mer in pri delu morda celo mi-

silili na poznejše čase. Kajti iz

dobro utrjenega Sabotina je la-

hko obvladati vse severne pro-

metne žile Gorice in vso dolino.

Hitro po vojni se ni za Sabo-

tin nihče zmenil. Okoličani so

pobirali po njem ostanke vojne,

v največji meri baker, medeni-

no in druge dražje kovine ter si

tako služili kruh. Končno so za-

čeli pobirati tudi železo, ko ni

bilo več drugega in pri tem delu

je marsikdo pustil svoje življen-

je na sabotinskih čerch, zaradi

nepredvidnega ravnanja z raz-

strelivom.

Da bi dali Italijani Gorici in o-

kolici tisti duh po "zmagi", rešit-

vi in italijanstvu, so poleg dru-

gih krajev (Sredpolja, Sv. Mi-

hael, Oslavje itd.) tudi Sabotin

proglasili za "zona sacra" — sve-

ta zemlja. Vse prejšnje italijan-

ske jarke, rove, kaverne so očis-

tili in v nje postavili topove,

strojne puške, telefone in drugo,

na raznih mestih pa nekake mej-

ne kamne z napisom o bojih, kdaj

in kako se je bojeval ta in ta

regiment, ta in ta brigada in

množico drugih stvari. Vse je bi-

lo postavljeno čim bolj mogoče

v isti red, kot je bilo med sve-

točno vojno. Speljali so tudi

ko in ne za kruh, a za davke ti-

stih zemljišč, ki so bila odvzeta,

pa le morajo imeti, sicer poje bo-

ben v hiši. In boben je že pel

marsikje. To je zopet poglavje

zase našega človeka v Primorju,

črno poglavje bede in lakote.

Toda odvzeta zemlja ne bo

služila samo za "zono sacro".

Zgleda, da bodo Italijani vrtali

še globlje v kavernah... Ali ne

čaka Sabotina ista usoda, kot

kak drug obmejni hrib? Tega ne

moremo z gotovostjo reči. Toda

obnašanje vojaške oblasti daje

slutiti, da ni vrh Sabotina samo

"zona sacra", ampak tudi kaj

drugega. Nič čudnega ne bo, če

bo iz kamenja zrastle prav mo-

derna trdnjava.

"Živijo!" vzklik prepovedan

Reka, februarja 1935. — Lo-

kalne oblasti po naših vaseh, to

so poleg občinske uprave še ka-

rabinjeri, miličniki, financarji,

večkrat tudi učitelji in železni-

ški uradniki, kar sproti in samo-

voljno kujejo nove ukrepe. Z naj-

različnejšimi novotarijami nad-

legujejo našega kmeta tako da

bi se ta moral danes odpovedati

tudi najnedolžnejšim šegam in

navadam. Vsak nov organ, bodi-

si brigadir, podeštat, tajnik ali

učitelj, vsak prinese s seboj ka-

kovo novo, vsak izda nekaj novih

ukazov in odredb glede javnega

prometa, policijskega reda, mno-

gokrat pa tudi glede stvari, ki

ne spadajo v pristojnost niti e-

Program spanja

Piše dr. John L. Rice,

zdravstveni komisar New Yorka

Ljudje imajo večinoma svoj

dnevni program vnaprej odrejen

— to je, mi točno znamo, kdaj

bomo jedli, kdaj pojdemo na de-

lo in z dela, določili smo vnaprej

kdaj in kje se odmorimo, zaba-

vamo itd., ali malokdo vnaprej

misli na čas za popolno spavan-

je.

Narava je odredila spanje, da

se nadoknadi fizična izguba, ki

jo trpimo tekom dneva, in da

pridobimo moč in pogum za reše-

vanje problemov naslednjega

dne. Izkušnja nas uči, da je spa-

nje eno izmed najboljših sred-

stev za ozdravljenje bolezni in

da je zadostno spanje vsake noči

velika obrana od navala raznih

bolezni.

Dasi je točni psihološki meha-

nizem spanja še vedno neka taj-

nost, mi znamo, da je spanje čas

počitka za um in telo, ko sta vo-

lja in zavest skoraj v popolnem

zatišju in telesne funkcije delo-

ma zaustavljene. In dasi ne zna-

mo, na kak način to vse učinku-

je, mi vsi znamo, da za časa spa-

nja se telo samo ob sebi jako de-

likatno namešča, kar nam daje

občutek svežosti, ko se prebudi-

mo.

Povprečni odrasli človek potre-

buje približno osem ur spanja

vsako noč — ali so taki, ki potre-

bujejo več, drugi pa manj. Edini

dokaz, da li ste imeli zadosti spa-

nja ali ne, je, kako se čutite zju-

VOJAŠTVO POSLA-

NONAD STAVKAR-

JE V GEORGIJI

Lagrange, Ga. — Vojaške čete

so bile poslone v to okrožje, kjer

je okrog 3000 delavcev v teksa-

tilnih tovarnah zastavljalo pred

enim tednom zaradi znižanja

mezde in priganjajstva. Prispe-

lo je 300 milijonov.

Delavci posvarjeni

pred pretečo vojno

New York. — Druga vojna,

v katero bi se zapletle Združene

države, bo rezultirala v uniče-

nju vseh delavskih organizacij

v tej državi, je izjavil Warren

D. Mullin, tajnik Splošnega sve-

ta za preprečitev vojne, v svo-

jem govoru na zborovanju Med-

narodne ženske lige za mir in

svobodo. "Delavstvo", je dejal

Mullin, "lahko prepreči vojno,

kajti nihče je ne more voditi

brez njegove pomoči. Ono se mo-

ra zavedati preteče nevarnosti,

drugače bo sftro na sličen na-

čin kakor je bilo v Italiji in Nem-

čiji, ko so fašisti prišli na kr-

milo."

Govornik je dalje rekel, da bi

bilo bolje, ako sprejete Town-

sendovega načrta po dnevu za-

dremal in da je to dremanje po

dnevu končno nadoknadilo, kar

je po noči izgubil.

Zakaj ne bi torej uredili točen

program spanja? Prizadevajmo

si spati popolnih osem ur. Vze-

mimo kozarec gorkega mleka

pred spanjem. Poskusite to ne-

kaj časa. Bržkone najdete, da se

Letalec Leland S. Andrew (v okvirju), ki je pred

nekaj dnevi dosegel nov rekord brzine v poletu iz Los

Angelesa v New York. Razdalja med tema mestoma

je preletel v 11 urah in 34 minutah.

Wallstreetski

magnatje stra-

šijo kongres

Zapretili so z novim po-

lomom, če bo kongres

sprejel zakonodajo

proti trustu elektrike

New York. — V poskusu, da

ubijejo vladni načrt, ki določa

reguliranje poslovanja matičnih

družb elektrarskega trusta in

končno odpravo teh družb, so

močni wallstreetski interesi za-

pretili z novo finančno paniko,

ako kongres ne pristane na nji-

hove zahteve. Poleg tega so ma-

gnatje apelirali na delničarje,

naj bombardirajo kongres z za-

htevami, naj ne sprejme predlo-

žene zakonodaje. Če bo kongres

sprejel načrt, se bo ogromna

struktura, ki jo predstavljajo

matične družbe, zrušila, je nji-

hov argument.

Senator Wheeler iz Montane

je že odgovoril na te pretnje.

Predložil je resolucijo, v kateri

zahteva, da kongres uvede pre-

iskavo in zaslisi elektrarske ma-

1500 jeklarskih delav-

cev vrženih na cesto

Farrell, Pa. — Ko je Ameri-

can Steel & Wire Co. zaprla svo-

jo tukajšnje tovarno, je 1500

delavcev izgubilo delo. Nekateri

od teh bodo morda ponovno do-

bili zaslužek v naselbinoma Ran-

kin in Donora, kamor bo kom-

panija premestila mašinerijo in

drugo opremo. Zatvoritev tovar-

ne je velik udarec za to mesto,

ki nosi ime jeklarskega magna-

ta J. A. Farrella, ker je bilo že

prej 25 odstotkov prebivalcev

odvisnih od javne podpore.

Izdajalski glas

"K telefonu vas kličejo, gos-

pod profesor!" vstopi sluga v

razred.

Profesor odhiti na telefon.

"Ali je tam gospod profesor

N. N.?"

"Pri telefonu."

"Hotel sem vam povedati, da

Jurčka Piškurja danes ne bo v

Maksim Gorki:

MATI

SOCIALEN ROMAN

— To že ne bo res! — je vzkliknil Malorus.
— Njen nos je kakor kijuka, njena čeljust —
kakor škarje, a duša njena je — kakor zvezda.

Sedli so k čaju.

Vjesovščikov je vzel velik krompir, izdatno
osolil kos kruha in začel mirno in polagoma
prežvekovati kakor vol.

— A kaj se godi tukaj? — je vprašal s pol-
nimi ustmi.

In ko mu je Andrej veselo pripovedoval o
napredkih socialistične propagande v tovarni,
je zopet mrko in zamolklo pripomnil:

— Počasi gre vse to, prepočasi! Hitreje
je treba...

Mati ga je pogledala in v njenih prsih se
je zbudilo sovražno čustvo do tega človeka.

— Življenje ni konj, ne moreš ga priganja-
ti z bičem! — je dejal Andrej.

Vjesovščikov je pa trmasto zamahnil z gla-
vo.

— Prepočasi! Nedostaja mi potrpljenja...
Kaj naj storim?

Roke je pregibal semintja, gledal je An-
dreju v obraz in molče čakal odgovora.

— Treba je nam vsem, da se učimo in da
učimo druge, to je naša naloga! — je dejal An-
drej in povesil glavo.

Vjesovščikov je vprašal:

— In kdaj udarim?

— Dotlej nas še mnogokrat potolčejo, to
vem natanko! — je smeje odgovoril Malorus.

— Kdaj pa se pomerimo poslednjič — tega ne
vem. Najprvo moramo oborožiti glavo, a po-
tem roke; to je moja misel...

Nikolaj je obmolnil in znova začel jesti.
Mati je izpod čela ogledovala njegovo široko
obličje iščoč v njem, kar bi jo pomirilo z okor-
no štirilogo postavo Vjesovščikova.

In ko se je srečala z ostrim pogledom njego-
vih drobnih oči, je zgenila z obrvmi. Andrej
se je prijel za glavo in bil sploh zelo nemi-
ren — govoril je, smejal se in živigal — vseeno.

Materi se je zdelo, da razume njegov nemir.
A Nikolaj je sedel molče in kadar ga je Malo-
rus vprašal po tem ali onem, je odgovarjal krat-
ko, z očitno nevoljo.

Obema stanovalcema je postajalo v mali izbi
tesno in nedomače; od časa do časa sta pogle-
dovala gosta.

Naposljed je vstal in dejal:

— Spat bi legel... Nasedel sem se...
pa so me izpušili in sem šel... Zdaj sem utru-
jen...

Ko je odšel v kuhinjo, je še nekaj časa sti-
kal, potem pa je zaspal; mati je plašno zaše-
petala Andreju:

— Strašno misli mu roje po glavi...

— Nesrečen fant! — je pritrdil Andrej in
zmajal z glavo. — Ampak to preide! Tudi meni
je prešlo... Če v srcu ne gori a plamenom
— se nabere v njem mnogo saj. Mamica, zdaj
pa ležite, jaz bom še nekoliko čital.

Odšla je v kot, kjer je za katunastim za-
stom stala njena postelj; Andrej je še dolgo
slušal njene vroče molitve in vzdihne. Urno je
prelistaval knjigo, razburjeno si je otiral čelo,
vihal z dolgimi prsti brke in šaral z nogami
po tleh. Nihalo na uri je tiktakalo, za oknom
je sopihal veter.

In oglašil se je materin šepet:

— Moj bog! Koliko je ljudi na svetu... in
vsak vzdihuje po svoje... kje so tisti, ki vri-
skajo od radosti?

"Uživanje je glavno!"

Slitica iz beograjskih ulic

Poštenjak se s poštenjakom
druži, grešnik grešniku služi.
Včasih smo jih strogo ločili,
grešnike in poštenjake, današ-
nji dan pa utegne biti na oko
najpoštenjši človek v duši in v
dejanjih grešen in nizkoten.

Povojne razmere so zakone o
nравnosti hudo omajale; mora-
la je samo še lepa beseda, ki ji
ji sodobni svet komaj še pozna
pomen. Povedal vam bom žalost-
no zgodbo o dobrem, poštenem
dekletu in o sodobni morali:

Zivel je mož, šestdeset jih je
imel že na grbi, toda bil je še
zmerom "podjeten" in uživanja
željan. V družbi je bil čistan in
pričuden, sicer pa ni čudo, saj
je bil bogat in na visokem me-
stu in še politik povrh.

Pred dobrim letom je nekoč
ves zolgočen zasledil v neki beo-
grajski kinu. Stopil je k blagaj-
ni po vstopnico. Prav tako slu-
čajno kakor je zasledil v kino, je
tudi slučajno pogledal deklet, ki
mu je vljudo ponudilo listek.
Zastrmel je vanjo. Bila je lepa
in mlada. Blagajničarka je sram-
ežljivo zardela. Čeprav je bila
vajena, da ji je kakšen mladenič
tu pa tam dejal kaj ljubeznive-
ga in prikupnega... toda ta
gospod je bil vendar še star; ded
bi ji bil lahko. V zadregi se je
obrnila k prihodnjemu obisku-

valcu, samo da se reši nadležne-
ga pogleda sivolasnega gospoda.
Minili so dnevi. Starec je za-
hajal sleherni dan v kino. Po
trikrat, štirikrat si je ogledal
isti film... Prihajal je, kupoval
vstopnice in si ogledoval le-
po blagajničarko.

Končno so mu vendar presedli
zmerom isti obrasi na platno in
tudi čas ga je dajal. Nekega dne
je prišel v čakalnico med pred-
stavo, ko ni bilo žive duše blizu
blagajne.

"Me poznate, gospodična?" je
vprašal blagajničarko kar brez
uvoda.

Zardela je — in osramočena
priznala, da se je zanimala zanj.

"Tako je prav, gospodična!
Ves ta čas, odkar sem zahajal v
v vaš kino, sem premišljeval, za-
kaj neki sedite v tej ozki bla-
gajni baš vi. Zakaj ne kakšna
pokveka, ki ni za drugo rabo.
Tu ne smete ostati, zboleli boste
v tej zatohliči."

Dekle je ostrmel od kol toli-
ka skrb tega starca. Nenadoma
se ji je zdel dober in blag. Po-
vedala mu je svojo povest, potol-
čila mu je svoje križe. Revna je,
še revnejša sta mati in bratec,
ki živita od tega, kar jima ona
daje. Saj bo bolje, se je hrabri-
la, samo da skonča pravo, ki ga
študira v prostem času. Nekaj
mora zaslužiti, pa ni bilo nič
boljšega... nu pa saj menda ni
sramotno prodajati vstopnice za
kino.

Komaj je skončala svojo po-

— Tudi taki so! In kmalu — jih bo mnogo
... mnogo! — se je odzval Malorus.

XXI.

Urno je potekalo življenje, dnevi so bili pi-
sani, raznolični. Vsak je prinesel s seboj kaj
novega in mati se ni več vznemirjala. Vse po-
gostejše so se ob večerih oglašali neznani lju-
dje; vneto so besedovali z Andrejem in pozno
v noč so s prihihanimi ovratniki in s čepicami,
globoko na čelo pomaknjenimi, oprezno in tiho
odhajali v temino... V slednjem izmed njih
je tla pritažena vznemirjenost in bilo je, ka-
kor da hočejo zapeti in zavriškati od veselja,
pa ni bilo kdaj in vsem se je mudilo. Eni po-
rogljivi in resni, drugi očitno veseli, mladost-
no prešerni, tretji zamišljeno tihi — vsem pa
je brala mati iz oči vztrajnost in zaupanje, in
dasi je vsak imel svoj poseben obraz — so se
vsi zlivali v suho, mirno, odločno in vedro ob-
ličje z globokimi, temnimi, prijaznimi in stro-
gimi očmi, podobno obličju Kristusa na poti v
Emavs.

Mati jih je v mislih zbirala okoli Pavla — v
tej množici je ostal skrit pred očmi svojih so-
vratnikov.

Enkrat je prišlo iz mesta veselo, kodravo de-
kle; Andreju je prineslo sveženj spisov in od-
hajaje je dejalo Vlasovski veselih oči:

— Na svidenje, soderuginja!

— Zbogom! — je odgovorila mati in komaj
zadržala smeh.

Spremljivši deklico je stopila k oknu in smeje
gledala za svojo soderuginjo, ki je — sveža ka-
kor pomladni cvet in lahka kakor metulj — od-
skakljala po cesti...

— Soderuginja! — je dejala mati, ko je izgi-
nil obisk. — Eh, ti ljuba stvarca! Bog ti daj
poštenega soderuga za vse življenje.

Na vseh ljudeh, prihajajočih iz mesta, je o-
pazila nekaj otroškega in se je zadovoljno
smehljala. Njih vera, ki jo je vse jasnejše ču-
tila, jo je genila in veselo presenečala; njih sa-
nje o zmagovalstvu pravice so jo blagodejno
ogrevale. Kadar jih je poslušala, je nehoti
vzdihnila od nezavedne bridkosti. Predvsem pa
jo je genila njihova preprostost in krasna, po-
nosna brezbržnost do sebe.

Mnogo je že razumela, kar so govorili o živ-
ljenju, čutila je, da so odkrili resnični vir vse
človeške nesreče in je v mislih soglašala z nji-
mi. V globocini svoje duše pa ni verjela, da
morejo po svoje preustrojiti vse življenje in da
imajo dovolj sile v sebi, da s svojim ognjem
napolnijo vse delavsko ljudstvo. Vsak hoče bi-
ti še danes sit in noče odložiti svojega kosila
do prihodnjega tedna, če ga more takoj povzi-
ti. Le malo jih pojde to dajlino in težko pot, le
malo oči ugleda koncem pota bajno kraljestvo
vsečloveškega bratovstva. Zato so se ji zdeli ti
pošteni ljudje ne glede na njihove brade in raz-
orane obraze otroci.

— Dragi moji! — je često mislila in zmaje-
vala z glavo.

Vsi so že sedaj živeli lepo, resno in pametno
življenje, vsi so govorili o dobrem in želeli na-
učiti ljudi tega, kar so znali, niso prav nič pa-
zili nase. In razumela je, da je tako življenje,
ne glede na opasnost, vredno ljubezni in vzdi-
hujoč je gledala nazaj, kjer se je kakor ovek,
temen pas vija njena preteklost. Neopaženo
in mirno se je zavedla svoje neobhodnosti za
to novo življenje — prej se ni nikoli čutila po-
trebne nikomu, a sedaj je jasno videla, da je
neobhodna marsikomu; to ji je bilo novo, pri-
jetno in ji je vzravnalo glavo.

(Dalje prihodnjik.)

vest, se je odprlo staremu go-
spodu srce.

"Pomagaj vam bom," je dejal.
"Kar odpoveste tu in se zau-
pajte meni. Našel vam bom do-
bro službo. Zaslužili boste več,
delali pa manj!"

"Toda gospod (zveneč pride-
vek), saj vas komaj poznam —
in nič poguma nimam, da bi za-
pustila službo, preden nimam
druge. Sicer pa: bolje je držati ga,
nego lovi ga," je sklenila s pre-
govorom.

Stari gospod zvenečega naslo-
va jo je prepričeval na vse krip-
lje in ji h koncu dejal:

"Pridite, srček, jutri k meni
v kabinet, pa bo vse v redu!"

Lepa mladenka je res drugi
dan obiskala "dobrotnika" v ka-
binetu. Dolgo sta se pomenko-
vala. Starec se je pridušal, da ji
želi samo dobro in da bo skrbel
zanjo kakor za lastno hčer. Ne-
nadoma je pa pritislil na gumb
in pozvonil svojemu tajniku.

"Precej napišite odlok, da na-
meščam svojo nečakinjo N. N.
za uradnik pri nas. Prinesite mi
dekret v podpis."

Takrat so padli vsi dvomi. De-
kle je videlo v starcu le še svoje-
ga zaščitnika in dorotnika.

Čez kakšne četrt ure se je taj-
nik vrnil in položil odlok na mi-
zo. Starec je podpisal. Dekle je
bilo presrečno. "Dobrotnik" ji je
obljubil, da bo delala samo v do-
poldanskih urah in bo dobila
2000 dinarjev plače.

Z labirintnimi besedami se je
staremu gospodu zahvaljevala in

se brž poslovila. Odšla je k last-
niku kina in odpovedala službo.
Lastnik se je čudil; žal mu je
je bilo. Dekle je bilo marljivo,
vključno in pošteno.

Minili so trije dnevi. Mati se
je ves ta čas jokala od veselja.
Delali sta načrte za bodočnost:
novo stanovanje, zračno in pro-
storno, tople odeje za zimo, po-
stice ob nedeljah...

Cetrti dan se zmerom ni do-
bila odloka. Odšla je k svojemu
"dobrotniku."

"Kako bo z mojo službo?" je
vprašala.

"Ste že odpovedali?"

"Seveda, saj sedi že druga v
blagajni!"

"Vendar že! Zdaj se pa lah-
ko midva lepo pomeniva."

"Zakaj, midva?" se je prestra-
šila.

"Nu, da! Kaj bi le vi s služ-
bo?"

"S službo, za božjo voljo, žive-
la bi od dela svojih rok, hranila
bi mater in brata!"

"Ne bodi smešna, mala! Saj
se da tudi drugače živeti. Mlada
si, lepa si..."

Odrevenela je in vsa kri ji je
izginila z obraza.

"Saj menda vendar nisi tako
nedolžno bedasta, da bi mi bila
verjela, da se zate zato trudim,
ker je tako Bogu dopadljivo. U-
gajaš mi, sicer pa to itak
veš..."

Deklica je bolestno zajokala.

"Nikar, nikar!" jo je tolažil
starec. "Vse bo še dobro. Priva-
dila se boš. Obiskuj me prav po-
gosto!"

Dolgo sta še ostala skup. De-
klica je jokala, starec jo je pa
tolažil in ji v živih barvah skil-
kal prijetno življenje ob svoji
strani. Ko je odhajala vsa strta
od bolesti in skrbi za bodočnost,
ji je starec šepnil v uho:

"Premisli! Pridi jutri, ne bo
ti žal!"

Mati je svojo ljubljeno hčer-
ko čakala razprostrti rok že na
dvorišču. Vedela je, da se ji
hčerka vrača z odlokom v torbi-
ci. Dekle ji je bralo to vero iz
oči. Ali naj ji mar pove, kako
žalostna je bila njena pot? Pri-
zna naj ji, da ne bo nič z lepim
stanovanjem in s poticami ob
nedeljah?

Stopila je k materi s smehom
na obrazu in se ji zlagala.

"Pojutrišnjem, mama, nasto-
pim novo službo. Podpisala sem
pogodbo."

Mati jo je objela. Jokala je od
veselja — in tudi hči je jokala,
toda njene solze so bile grenke
in polne gorja.

Dobra mamica je prebrskala
vse predale in zbrala poslednje
dinarje. Dobro večerjo je pripra-
vila, kajti spodobno je treba
proslaviti ta srečni dan.

Tisto noč je mala družinica
kesno spala. Mati je še enkrat
objela svojo ljubljeno in ji je
stoprvič priznala, kako je sreč-
na.

Dekle je zajokalo, bridko je
jokalo, mati je pa mislila, da joče
od veselja.

Ko je že zdavnaj ugasnila sve-
tilka, se je mlada lepota še
zmerom premetavala po postelji.
Ni se ji dalo spati. Zjutraj se
je vsa izmučena in neprespana
oblekla in odšla — k svojemu
"dobrotniku".

"Prišli ste! Tako je prav!"

Spet so minevali dnevi, tedni,
meseci... Deklica je imela denar-
ja na prebitek. Mati je bila
srečna v novem stanovanju in
bila je ponosna na svojo hčerko,
ki ima tako imenitno službo.

Casi se izpreminjajo — in s
časom ljudje. Zgodilo se je, kar
se je moralo zgoditi. Ne po de-
kletovi krivdi, kajti zanjo je bi-
lo važno, da ne prekine zvez s
svojim starim prijateljem, če-
prav ga je sovražila iz dna duše.
Starcu ni bilo zavoljo denarja,
ne; pač samo dekleta se je že
preobjedel. Zahotelo se mu je ne-
česa novega, svežega... Hotel
je prekiniti odnose z ubogim
dekletom, toda nikoli ni našel
prave prilike, pravega povoda...

Nekega lepega dne mu je pa
bila vsega dovolj. Zaupal je "za-
devo" svojemu dnevemu sinu,
pravniku, ki ni bil nič boljši od
svojega očeta. Ta mladenič je to-
rej stopil k dekletu in mu "na-
mignil", da je njeno razmerje z
očetom brezplodno početje. De-
kle ga je razumelo. Fant ji je
tudi priznal, da ga je poslal oče.

Dejaj ji je, da jo obžaluje, a v
isti sapi se ji je ponudil za oč-
etovega naslednika. Jabolko ne
pade daleč od drevesa.

Dekle se je vzgriznilo v ustni-
ce od krvi. Sprejela je študento-
vo "kavalirsko" ponudbo. Saj je

Slika kaže oddelek italijanskega vojaštva v Florenci pred odhodom v Afriko.

bila zanj edina pot! Ali naj mar
pahne mater in brata v bedo? A-
li naj jima vzame skorjo vsakda-
njega kruha? Ne! Nikoli! S svo-
jim lastnim telesom jima bo ku-
povala pečenke in potice, s svojo
"ljubeznijo" bo prisluzila denar
za njuno udobno stanovanje.

In spet so minili dnevi, tedni,
meseci...

Čez nekaj mesecev je postal
tudi "dobrotnikov" sin sit bele-
ga kruha. Preveč mu je dekle
obremenjevalo žep. Rekel ji je
zbogom in ji pokazal vrata...

Življenje je težko. Materi se
ni smela izpovedati. A treba je
živeti. Najela je bila zase in za
mater večje stanovanje. Ali naj
zdaj vse skupaj pusti? Ni mo-
gla. In od takrat postaja ubogo
deklo po vogalih beograjskih ulic
in se hrepenče ozira v rejene
gospode z debelimi denarnica-
mi...

Življenje je težko...

(Po beograjski "Pravdi")

HUMOR

Uvodnik

Pri nekem majhnem podežel-
skem dnevniku napišeta ves
list izkušeni glavni urednik in
njegov mladi pomočnik.

Nekega dne mora pa šef ne-
pričakovano odpotovati. Pride
večer in njegov namestnik z
grozo opazi, da ni nikjer uvod-
nika. Kaj naj stori?

Toda mladi ni od večeraj in
bistra glava jo vendarle pogru-
ta. Tako so drugo jutro brali
brumni meščani na čelu prve
strani tole uredniško izjavo:

"Na željo mnogih naših bral-
cev se je uredništvo odločilo,
da večerajšnji uvodnik, ker je
žal tolikšno odobravanje, še en-
krat objavimo."

Poceni britje

Neki šaljivec pride v brivni-
co.

"Dober dan gospod."
"Dober dan, gospod... Koli-
ko računate za britje?"

Margaret Lingelbach, katere
so odborniki Interanske cerkve
v New Yorku izgnali iz stano-
vanja, ki je last cerkve, ker ni
mogla plačati stanarine.

"Stiri dinarje..."
"Ali bi me hoteli za dva di-
narja obriti samo po eni stra-
ni?"

Brivec ga begasto pogleda, po-
tem se pa zasmeje.

"Zakaj ne, gospod!... Kar
izvolite sesti..."

Ko je vse pripravil, mu zave-
zal prt okoli vratu, razkužil bri-
tev, pripravil milo in vzel čopi-
č, se obrne k čudnemu gostu:

"Nu, gospod, po kateri stra-
ni naj vas obrijem?"

"Po zunanji," odgovori hlad-
nokrvno šaljivec.

Škrbast zob

Niko je star šest let. Zada-
je moral k zobnemu zdravniku,
da mu je izdrl škrbast zob.

"Ali bi ga lahko vzel s se-
boj?" je prosil zdravnika, ko je
bila mukotrpna operacija pri-
kraju.

Zdravnik mu je zob dal. Niko
ga je vzel in nesel domov, le-
po žlico, zajel vodo in stopil v
njej kosček sladkorja, nato pa
škodljivo vtaknil škrbasti zob
v raztopino:

"Tako — zdaj pa samega se-
boli!" ("Pastime, Bombay.")

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in po-
šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List
Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlane \$6.00 za eno leto na-
ravnino. Ker pa člani že plačajo pri assessmentu \$1.20 za teden, se jim to po-
šteje k naročnini. Torej sedaj ni vroška, reči, da je list predrag za član
S. N. P. J. List Prosveta je naša lastnina in gotovo je v vsaki družini nek
ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Cincero in Chicago je.....\$12.00
1 tednik in.....4.80	1 tednik in.....4.80
2 tednika in.....3.60	2 tednika in.....3.60
3 tednike in.....2.40	3 tednike in.....2.40
4 tednike in.....1.20	4 tednike in.....1.20
5 tednikov in.....nič	5 tednikov in.....nič
Za Evropo je.....\$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money
Order v plamnu in si naročite Prosveto, list, ki je naša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ,
ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bomo
moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik
Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dobo-
ro vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo našega
datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga priplašite k moji naročnini od sledečih članov moje
družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....